MAJANDUS- JA
KOMMUNIKATSIOONI-
MINISTEERIUM

Kliimaministeerium
info@kliimaministeerium.ee

eie 23.10.2026 * r 7-15/26/3256-3 *

Meie 09.11.2026 nr 13-2/2957-22

Vastuskiri

Lugupeetud Antti Tooming

Täname Kliimaministeeriumi Harju maakonna maavarade teemaplaneeringu avalikul väljapanekul esitatud arvamuse eest.

Leiate oma kirjas, et osa Kliimaministeeriumi varasemaid tähelepanekuid (28.10.2025 kiri nr 7-15/25/1561-8 ja 15.05.2025 kiri nr 7-15/25/1561-2) on jäetud teemaplaneeringu KSH aruandes arvestamata ning vajavad seetõttu endiselt täpsustamist.

Järgnevalt vastame Teie kirjas toodud seisukohtadele punktide kaupa.

1. Kliimaministeerium selgitas 15.05.2025 ja 28.10.2025 kirjades, et atmosfääriõhu kaitse seaduse § 59 kohaselt peab müraallika valdaja tagama, et tema müraallika territooriumilt ei leviks normtaset ületavat müra. Keskkonnaministri 16.12.2016 määruse nr 71 lisa 1 kohaselt kuuluvad II kategooriasse muu hulgas elamumaa-alad ja maatulundusmaa õuealad. Kui olemasoleva elamukasutusega maa-alale ei ole üldplaneeringus juhtotstarvet ega mürakategooriat määratud, ei tähenda see, et olemasoleva õiguspärases kasutuses oleva elamu ja selle õueala müraolukorda ei tuleks hinnata või et elamukasutus jääks mürakaitseta. KSH-s tuleb hinnata olemasolevale elamule ja selle õuealale avalduvat müra ning lähtuda asjakohasest mürakategooriast ja kohaldatavatest normtasemetest. Sellist lähenemist toetab ka Tartu Ringkonnakohtu 14.11.2024 otsus haldusasjas nr 3-22-1429. KSH aruande peatükis 7.14.1 „Õiguslik raamistik“ (lk 130–131) on Kliimaministeeriumi selgitus küll lisatud, kuid samas on alles jäetud sellele vasturääkiv algne väide: „Praktikas on müra allikale lähimad eluhooned tihti sellised, mille maa juhtotstarve on üldplaneeringu järgi maatulundusmaa või üldse määramata ning seega seaduse mõistes seal müranormtasemed ei kehti.“ Järgnevalt on teksti lisatud Kliimaministeeriumi selgitus normtasemete kohaldamise kohta. Seega sisaldab aruanne samas peatükis omavahel vastuolus olevaid käsitlusi. Kliimaministeeriumi märkuse eesmärk ei olnud üksnes lisada aruandesse ministeeriumi selgitus, vaid korrigeerida varasemat järeldust, millega ministeerium sõnaselgelt ei nõustunud. Seetõttu ei saa varasema väite säilitamist lugeda märkusega täielikult arvestamiseks.

Palute eespool tsiteeritud väide peatükist 7.14.1 eemaldada või asendada näiteks järgmise sõnastusega: „Praktikas paiknevad müraallikale lähimad eluhooned sageli maatulundusmaal

või määramata juhtotstarbega alal. Maatulundusmaa õuealadele kohaldatakse määruse nr 71 lisa 1 II kategooria normtasemeid. Kui olemasoleva õiguspärases kasutuses oleva elamuga maa-alale ei ole üldplaneeringus juhtotstarvet ega mürakategooriat määratud, tuleb mõju hindamisel arvestada olemasolevat elamukasutust, hinnata elamule ja selle õuealale avalduvat müra ning tagada asjakohane mürakaitse.“

Nõustume, et müraallika valdaja peab tagama, et tema müraallika territooriumilt ei tohi levida normtaset ületavat müra, kuid juhime tähelepanu, et millisest normtasemest ja kuidas tuleb juhinduda, sätestab atmosfääriõhu kaitse seadus. AÕKS sätestab üheselt, et müra normtase on arvsuurus, mida kasutatakse eri müraolukordade hindamisel seaduse paragrahvis 57 nimetatud mürakategooriasse kuuluval alal. Paragrahv 57 kohaselt määratakse mürakategooriad üldplaneeringu maakasutuse juhtotstarbe alusel.

Kliimaministeerium ei ole selgitanud, millisest õigusnormist tuleneb lähenemine, mille kohaselt tuleb olemasoleva õiguspärases kasutuses oleva elamuga maa-ala puhul kohaldada konkreetset mürakategooriat olukorras, kus üldplaneeringus ei ole maa-alale juhtotstarvet ega mürakategooriat määratud. Kehtivast regulatsioonist ei tulene eksperdi hinnangul sellist lähenemist üheselt. Samas nõustume, et tekkida ei tohiks ka olukorda, kus maakasutuse juhtostarbeta alade elanikud jäävad kaitseta. Sellest lähtuvalt on ekspert ka pidanud vajalikuks lisada aruandesse vajaduse müra alase seadusandluse korrastamiseks.

Täiendame KSH aruannet ja lisame soovituse juhinduda maakasutuse juhtotstarbeta aladel asuvate elamute puhul II mürakategooriast ja sellele kehtiva normi täitmisest, kuid rõhutame, et arvestades, et kehtiv regulatsioon ei sätesta sellist lähenemist üheselt, saab tegemist olla mitte kohustuse, vaid soovitusega. Lisame KSH aruandesse eeltoodud selgituse, et vältida arusaamatust seoses Keskkonnaministeeriumi varasemale kirjale viitamisega, kuid muid muudatusi eelnevale tuginedes põhjendatuks ei pea.

2. Kliimaministeerium juhtis juba 15.05.2025 kirjas tähelepanu sellele, et eraldi kumulatiivse müranormi puudumine ei vabasta KSH eksperti kumulatiivse mõju hindamisest. Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 40 lõike 4 punkti 6 kohaselt peab KSH aruanne sisaldama hinnangut eeldatavalt olulise vahetu, kaudse, kumulatiivse, sünergilise, lühi- ja pikaajalise ning soodsa ja ebasoodsa mõju kohta keskkonnale, sealhulgas inimese tervisele. Seega ei saa liiklus- ja tööstusmüra summaarsele tasemele eraldi arvulise normtaseme puudumist käsitleda põhjusena, miks eri müraallikate võimalikku kumulatiivset mõju ei ole vaja hinnata KSH raames. KSH aruande peatükis 7.14.4 „Koosmõju arvestamine“ (lk 135) on jätkuvalt kirjas: „Hetkel kehtiv seadusandlus ei arvesta kumulatiivse müraga ega kehtesta eraldi müra normtasemeid.“ Samas peatükis väidetakse, et liiklus- ja tööstusmüra eraldi normeerimine võib tekitada olukorra, kus üksikud müraliigid vastavad normidele, kuid üldine mürafoon on palju kõrgem ja võib pikas perspektiivis kohalikele elanikele kahju tekitada. Kliimaministeerium palus juba 15.05.2025 kirjas täpsustada, kuidas sellise järelduseni on jõutud. Praeguses aruandes ei ole selle väite toetuseks esitatud arvutust, modelleerimist, mõõtmistulemust, allikaviidet ega muud kontrollitavat põhjendust. Lisaks on peatükis 7.14.4 kirjutatud, et kumulatiivse müraga arvestamine on „soovituslik“. Kui eri müraallikate koosmõjul võib olla eeldatavalt oluline mõju, ei ole selle hindamine üksnes soovitus, vaid kuulub KSH sisulise hindamise hulka.

Palute peatükki 7.14.4 korrigeerida järgmiselt:
• asendada lause „Hetkel kehtiv seadusandlus ei arvesta kumulatiivse müraga“ täpsema sõnastusega: „Kehtivates õigusaktides ei ole kehtestatud liiklus- ja tööstusmüra summaarsele tasemele eraldi arvulist normtaset. See ei välista eri müraallikate kumulatiivse mõju hindamist KSH või KMH raames“;

• asendada lause „Eelpool toodut arvestades on soovituslik arvestada keskkonnamõju hinnangutes ka kumulatiivse müraga“ järgmise sõnastusega: „Kui eri müraallikate koosmõjul võib olla eeldatavalt oluline mõju keskkonnale või inimese tervisele, tuleb kumulatiivset mõju KSH või KMH raames hinnata.“;
• esitada kontrollitav põhjendus väitele, et eri müraliikide eraldi hindamine põhjustab tegeliku müraolukorra alahindamist ja võib pikaajaliselt elanikele kahju tekitada, või eemaldada see väide aruandest;
• eristada normtasemetele vastavuse kontroll kumulatiivse mõju laiemast hindamisest inimese tervisele ja heaolule.

Vastame, et oleme varasemalt Kliimaministeeriumile selgitanud, et kuna kaevandustegevuste (st kaevandamine ja sellega tekkiv transpordikoormus ehk tööstus- ja liiklusmüra kumulatiivselt) kohta ei ole ühtset piirnormi, siis tuleb eraldi vaadata nii tööstus- kui transpordimüra piirnorme nagu on sätestatud seadusandluses. Nõustume, et asjakohastel juhtudel tuleb mõjuhindamisel käsitleda koosmõju, kuid juhime tähelepanu sellele, et hindamise tulemus peab olema tõlgendatav ning võimaldama teha põhjendatud järelduse, kas mõju on oluline ning kavandada sellest lähtuvalt leevendusmeetmed.

Valdkonnas, kus mõju olulisus sõltub konkreetsetest piirväärtustest, mis on teaduslikult paika pandud, ei saa mõjuhindaja hindamise käigus kujundada ise uut normtaset või mõju olulisuse kriteeriumi, millel puudub õiguslik või tunnustatud metoodiline alus. Oma seisukohas ei too Kliimaministeerium välja, millisest normtasemest, tunnustatud hindamiskriteeriumitest või metoodikast tuleb müra koosmõju hindamisel lähtuda. Seega jääb KSH ekspert enda seisukoha juurde, et koosmõju käsitlemine on asjakohastel juhtudel vajalik. Samas puudub kehtivas õiguses liiklus- ja tööstusmüra summaarsele tasemele eraldi normtase, mille alusel saaks koosmõju normtaseme vastavusele hinnata. KSH aruandes esitatud soovitused õigusraamistiku täiendamiseks on suunatud eelkõige selle küsimuse selgemale reguleerimisele.

Samuti jääb ekspert KSH aruandes toodud käsitluse juurde, mille kohaselt tuleb koosmõju hinnata konkreetse tegevuse kavandamisel. Müra tekkimine ja levik on seotud konkreetse tehnoloogia, asukoha ja piirkonna muu tegevusega, mille kohta teemaplaneeringu staadiumis ei ole piisavalt infot. Lisaks on tegemist pikaajalise strateegilise dokumendiga ning tänane olemasolev olukord ei pruugi olla sama, mis konkreetse tegevuse kavandama asumisel.

Täiendame KSH aruannet lisades, millele tugineb väide, et üldine mürafoon võib osutuda konkreetse objekti tööstusmürast kõrgemaks ja tekitada pikas perspektiivis elanikele kahju.

3. KSH aruande peatükis 7.21 „Võimalikud koosmõjud“ (lk 212–213) keskendutakse jätkuvalt olulises osas õigusaktide ja KMH eelhindamise praktika muutmise vajadusele. Seejuures ei ole piisavalt selgelt välja toodud Kliimaministeeriumi 28.10.2025 kirjas kirjeldatud kehtiva õiguse rakenduslikku käsitlust:
• kaevanduse territooriumil paiknevatele allikatele kohaldatakse tööstusmüra normtasemeid;
• territooriumist väljaspool lisanduvale väljaveoliiklusele kohaldatakse liiklusmüra normtasemeid;
• liiklus- ja tööstusmüra koosmõju tuleb KSH või KMH raames hinnata, kui sellel võib olla oluline mõju;
• keskkonnahäiringut vähendavaid meetmeid võib olla vajalik kavandada ka juhul, kui arvulist normtaset ei ületata.

Palute peatükki 7.21 täiendada eespool nimetatud põhimõtetega ning kirjeldada selgelt, kuidas hinnatakse olemasolevate ja kavandatavate karjääride, kaevanduse territooriumil paiknevate müraallikate ning territooriumist väljaspool lisanduva väljaveoliikluse mõju ja koosmõju.

Õigusaktide või üldise halduspraktika muutmise vajadust käsitlevad seisukohad tuleb seejuures eristada kehtiva õiguse alusel tehtavast mõju hindamisest ja planeeringu elluviimisel rakendatavatest leevendusmeetmetest.

Vastame, et oleme varasemalt Kliimaministeeriumile selgitanud, et meetmete väljatöötamisel on KSH eksperdid lähtunud KSH eesmärgist – arvestada keskkonnakaalutlusi strateegiliste planeerimisdokumentide koostamisel ning kehtestamisel, tagada kõrgetasemeline keskkonnakaitse ning edendada säästvat arengut. Keskkonnameetmed võivad olla arendajale rakendamiseks vabatahtlikud (nt ekspertide soovitused) või teemaplaneeringu kehtestaja poolt seatult kohustuslikud läbi planeeringu kohustuslike tingimuste. Kehtiva õiguse üksikasjalik rakendamine konkreetsele kaevandamistegevusele toimub kaevandamisloa menetluses KMH käigus. Seetõttu ei ole nende detailne käsitlemine teemaplaneeringu KSH üldistusastet arvestades vajalik. KSH-s käsitletakse koosmõju teemaplaneeringu täpsusastmele vastavas ulatuses. Koosmõju osas vaata ka eelmist vastust.

4. Kliimaministeerium ei nõustunud 28.10.2025 kirjas käsitlusega, mille kohaselt tuleks müraalased õigusaktid korrastada „lähtuvalt piirkonna elanike huvidest“. Müra piirväärtused on kehtestatud inimeste tervise ja heaolu kaitseks ning piirnormid on seega sätestatud elanike huvides.

Vaatamata Kliimaministeeriumi märkusele on sama sõnastus säilinud aruande peatükis 7.21 (lk 213) ja peatükis 8.1 „Meetmed inimeste heaolu tagamiseks“ (lk 218). Selline sõnastus aruandes on ekslik ning palume kõnealune sõnastus mõlemast peatükist eemaldada. Kui aruande koostaja hinnangul vajab täpsustamist konkreetne regulatsiooni- või hindamismetoodika osa, tuleb täpselt nimetada, milline regulatsioon või metoodiline küsimus vajab muutmist ja miks. Sobivam sõnastus oleks näiteks: „Liiklus- ja tööstusmüra kumulatiivse mõju paremaks hindamiseks võib olla põhjendatud hindamismetoodika ja halduspraktika täpsustamine. Kehtivaid müra piirväärtusi tuleb planeeringu elluviimisel järgida ning vajaduse korral rakendada täiendavaid keskkonnahäiringut vähendavaid meetmeid.“

Vastame, et vastavalt KeHJS § 14 lg-le 5 peavad KSH juhtekspert ja eksperdirühma liikmed olema kavandatava tegevuse keskkonnamõju hindamisel erapooletud ja objektiivsed, kajastades keskkonnamõju hindamise aruandes kõiki asjaolusid, mis on tulenevalt keskkonnamõju hindamise eesmärgist olulised. Ekspertrühm peab lähtuvalt sellest sättest kõnealuse käsitluse väljatoomist KSH aruandes põhjendatuks ning jääb selles osas aruandes esitatu juurde.

5. Kliimaministeerium selgitas 28.10.2025 kirjas, et õigusaktide muutmise või korrastamise ettepanekuid ei ole õige esitada planeeringu elluviimisega kaasneva negatiivse mõju leevendusmeetmetena. Need võivad olla KSH eksperdi soovitused õigusraamistiku või halduspraktika arendamiseks, kuid need ei ole meetmed, mida saab rakendada teemaplaneeringu elluviimisel. Aruande peatükis 8.1 „Meetmed inimeste heaolu tagamiseks“ (lk 218–219) on seadusandluse korrastamine siiski jätkuvalt esitatud inimeste heaolu tagamise peamise meetmena. Samuti on leevendusmeetmete hulgas ettepanek muuta KMH eelhindamist reguleerivaid õigusakte või praktikat. Sarnased ettepanekud sisalduvad peatükis 7.21 (lk 212–213).

Palute:
• eemaldada õigusaktide ja üldise halduspraktika muutmise ettepanekud peatükist 8.1 ning muudest planeeringu leevendusmeetmeid käsitlevatest osadest;
• esitada need soovi korral eraldi jaotises „KSH eksperdi ettepanekud õigusraamistiku ja halduspraktika arendamiseks“;

• jätta planeeringu leevendusmeetmete hulka meetmed, mida saab rakendada planeeringu või järgnevate loamenetluste kaudu, näiteks müramodelleerimine, müratõkete rajamine, tööaja ja väljaveo ajalised piirangud, seadmete paigutus, liikluskorraldus, vaiksema tehnika kasutamine ning seire.

Selgitame, et teemaplaneeringu koostamise ja sellega kaasneva mõjude hindamise käigus ilmnes õigusruumi ja halduspraktika kitsaskohti, millele planeeringu töörühm pidas vajalikuks tähelepanu juhtida ning esitada soovitusi nende lahendamiseks. KSH aruandes esitatud soovituste käsitlus on teadlikult laiem kui planeeringu elluviimisel rakendatavad leevendusmeetmed. Planeeringu seletuskirja peatükis 3.4 on selgitatud, et KSH-s välja töötatud meetmetest on planeeringusse üle võetud peamiselt need, mida saab rakendada edasistes kaevandamislubade menetlustes. Õigusruumi arendamise ettepanekuid on seletuskirjas käsitletud eraldi planeeringu elluviimise peatükis üldiste soovitustena, mitte konkreetse kaevandamistegevuse kohustuslike leevendusmeetmetena.

Leiame, et strateegilise mõjude hindamise käigus tuvastatud õigusruumi kitsaskohtade väljatoomine on põhjendatud, kuna nende lahendamine võib aidata tulevikus keskkonnamõjusid paremini vältida ja leevendada. Eeltoodust tulenevalt peame põhjendatuks jätta need soovitused KSH aruandesse. Nende rakendamine sõltub pädevate asutuste edasistest otsustest ega ole teemaplaneeringu elluviimise eelduseks.

6. Lisaks kordate ettepanekut Männiku 5 liivaala kohta, mis kattub Rail Baltica põhitrassi alaga. Kuna uue raudtee muldkeha on selles asukohas suures osas juba välja ehitatud, teete ettepaneku arvata Viimsi metskond 10 kinnistu (katastritunnus 71901:001:1294) Rail Baltica põhitrassiga kattuvas osas riigi huviga liivaala koosseisust välja. Loamenetluse käigus ei ole otstarbekas hinnata äsja valminud rahvusvahelise raudtee muldkeha alla jääva ehitusmaavara kaevandamise perspektiivikust.

Selgitame, et Rail Baltica trassi ümbruses juba toimub maavara kaevandamine. Seega ei ole tegemist üksnes teoreetilise tulevikuperspektiiviga, vaid piirkonnas on olemas reaalne maavara kasutamise vajadus ja võimalus. Rajatud raudteemuldkeha ei välista selle lähialadel paikneva maavara edasist kasutamist. Nõustume, et Rail Baltica valminud raudteemuldkeha alla jääva maavara kaevandamine ei ole realistlik. Samas ei tähenda see, et raudteetrassiga kattuv ala tuleks riigi huviga liivaala koosseisust välja arvata.

Riigi huviga alade piiritlemine toimub maakonnaplaneeringu üldistusastmes ega tähenda, et kogu määratud ala oleks tulevikus kaevandatav. Maavara kaevandamise täpne ulatus ja tingimused, sealhulgas Rail Baltica taristust tulenevad piirangud, selgitatakse välja kaevandamisloa menetluses.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Ivan Sergejev
planeeringute asekantsler

Agnes Lihtsa +372 5819 0538
agnes.lihtsa@mkm.ee